

Rapport

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat :

Zij door politieambtenaren van het regionale politiekorps Brabant-Noord ten onrechte is aangehouden, met als doel om haar sleutels te gebruiken om toegang te krijgen tot de woning van haar vader, en dat politieambtenaren deze sleutels zonder haar toestemming hebben meegenomen.

Politieambtenaren zonder haar toestemming gegevens in haar mobiele telefoon hebben geraadpleegd.

Een politieambtenaar haar bij haar verhoor niet heeft gewezen op het verschoningsrecht en het zwijgrecht.

Een politieambtenaar haar tijdens het verhoor heeft gedreigd haar voor drie dagen vast te zetten.

Zij niet volgens de normaal geldende regels een afschrift heeft mogen ontvangen van haar eigen verklaring.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 31 augustus 2007 vond er op de woning van X, de vader van verzoekster, een observatie plaats. Uit verkregen informatie van de Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) bleek dat er vermoedelijk vanuit deze woning in drugs werd gedeald. In de loop van de avond hield een arrestatie-eenheid van de politie, na aanwijzing van een observant, verschillende personen aan die de woning waren binnen gegaan en kort daarna de woning weer hadden verlaten. Verzoekster kwam die avond rond 21.47uur bij de woning van haar vader aan en verliet deze woning korte tijd later. Kort hierop werd zij door politieambtenaar D. aangehouden op verdenking van het in het bezit hebben van drugs, artikel 2 sub c van de Opiumwet (zie Achtergrond, onder I.). Verzoekster werd vervolgens overgebracht naar het politiebureau en kort verhoord. Als snel bleek dat verzoekster niets te maken had met de mogelijke drugshandel vanuit de woning. Nadat de politie later op de avond de woning van de vader van verzoekster binnenviel, werd verzoekster heengezonden.

2. Verzoekster kon zich niet vinden in de gang van zaken rond haar aanhouding, en diende op 6 september 2007 een klacht in bij het regionale politiekorps Brabant-Noord. Verzoekster klaagde er onder meer over dat zij was aangehouden met als doel de sleutel van de woning van X te verkrijgen. De korpsbeheerder liet verzoekster op 22 januari 2008 weten haar klacht ongegrond te achten. De korpsbeheerder oordeelde onder meer dat op het moment dat verzoekster werd aangehouden het niet duidelijk was dat zij de dochter

van X was. Verzoekster had vervolgens op het politiebureau de sleutels van de woning van X afgegeven. Wat betreft de vraag waarom verzoekster niet op haar verschoningsrecht was gewezen oordeelde de korpsbeheerder dat hiertoe geen wettelijke plicht bestond. Daarnaast was er volgens de korpsbeheerder ten aanzien van het verstrekken van de verklaring van verzoekster overeenkomstig de regels van de Wet Politieregisters en de Wet Politiegegevens gehandeld.

3. Verzoekster was het niet eens met het oordeel van de korpsbeheerder en wendde zich tot de Nationale ombudsman. Verzoekster verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen.

I. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat zij ten onrechte is aangehouden, met als doel om haar sleutels te gebruiken om toegang te krijgen tot de woning van haar vader, en dat politieambtenaren deze sleutels zonder haar toestemming hebben meegenomen.

2. Verzoekster bracht in dit verband naar voren dat zij op de bewuste avond van 31 augustus 2007 op haar scooter naar de woning van haar vader ging om daar een strip van de (anti-conceptie) pil op te halen. Nadat zij de woning van haar vader had verlaten werd zij kort daarop aangehouden. Op het politiebureau pakte de politie haar sleutels af. Verzoekster benadrukte dat zij hier geen toestemming voor had verleend en dat zij de sleutels dus niet vrijwillig had afgestaan. Verzoekster meende dat zij was aangehouden omdat de politie wist dat zij de dochter was van X, en dat zij in het bezit was van de sleutel van de woning van X. Door haar aan te houden kon de politie met gebruik van deze sleutel de woning van X makkelijk binnentreden.

3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten de klacht ongegrond te achten. Hij bracht naar voren dat er op de bewuste avond een afvang-actie plaatsvond bij de woning van de vader van verzoekster. Tijdens de observatie van deze woning werd waargenomen dat verzoekster korte tijd in de woning was geweest. De politie hield verzoekster vervolgens aan omdat ze werd verdacht van het kopen, dan wel in het bezit hebben van verdovende middelen. Tijdens het verhoor werd duidelijk dat verzoekster de dochter was van één van de verdachten, namelijk de eigenaar van de woning, aldus de korpsbeheerder. Volgens de korpsbeheerder vroegen de politieambtenaren aan verzoekster of zij een sleutel van de woning van haar vader had. Hierbij hebben zij ook aan verzoekster uitgelegd waarom zij dit vroegen, aldus de korpsbeheerder. Vervolgens gaf verzoekster de sleutels af. De korpsbeheerder meende dan ook dat de aanhouding terecht was, en niet had plaatsgevonden met het doel om de sleutels van de woning van de vader van verzoekster te bemachtigen.

4. In het door de korpsbeheerder overgelegde proces-verbaal van bevindingen, opgemaakt door politieambtenaar B. op 1 september 2007, staat onder meer het volgende vermeld:

"Politieambtenaar B. was op 31 augustus 2007 vanaf 16.35 uur belast met een post-actie op de woning van X. Omstreeks 21.47 uur zag hij een persoon op een scooter komen aanrijden. Deze persoon stalde de scooter en ging vervolgens de woning binnen. Omstreeks 21.55 uur kwam de persoon weer naar buiten en reed weg richting de A.straat."

5. Politieambtenaar D. verklaarde tijdens de interne klachtenprocedure en tegenover een onderzoeker van de Nationale ombudsman onder meer het volgende. Op de bewuste avond dat verzoekster werd aangehouden was politieambtenaar D. belast met het onderzoek naar de vermoedelijke verkoop van verdovende middelen vanuit perceel Y. te S. In overleg met de officier van justitie was een afvang-actie gepland bij dit adres. Dit was de woning van de heer X. Later bleek dat verzoekster de dochter van X was, maar op het moment van aanhouden van verzoekster was dit niet bekend bij politieambtenaar D. In de loop van de avond werden er meerdere personen aangehouden die op het adres naar binnen waren gegaan en kort daarna weer naar buiten waren gekomen. Zij werden aangehouden door een arrestatie-eenheid. Alle aangehouden personen werden overgebracht naar het bureau te S. ter voorgeleiding en verhoor. Op een gegeven moment kwam een jonge vrouw, naar later bleek verzoekster, met een scooter bij de woning aan. Zij ging naar binnen en kwam korte tijd later weer naar buiten. De arrestatie-eenheid was op dat moment bezig met het vervoer van een andere verdachte, waarop politieambtenaar D. besloot om verzoekster zelf aan te houden. Politieambtenaar D. volgde verzoekster totdat zij voor een woning stopte. Politieambtenaar D. is toen naar haar toegelopen en heeft haar aangehouden. Inmiddels kwam ook een lid van de arrestatie-eenheid ter plaatse. Verzoekster werd vervolgens overgebracht naar het politiebureau.

Nadat verzoekster was verhoord vroeg politieambtenaar D. of verzoekster een sleutel van de woning van haar vader bij zich had. Dit bleek zo te zijn. Hierop is aan verzoekster gevraagd of de politie de sleutel mocht hebben, omdat anders de deur van de woning van haar vader geforceerd zou worden. Hierop gaf verzoekster de sleutel vrijwillig af. Politieambtenaar D. lichtte nog toe dat bij een instap-actie in een drugszaak altijd de deur eruit wordt gehaald voor het verrassingseffect. Het uitrammen van een deur brengt echter wel een kostenpost met zich. Indien er iemand wordt aangehouden die over een sleutel beschikt, wordt er bij voorkeur gebruik gemaakt van deze sleutel.

6. Politieambtenaar P., die het verhoor bij verzoekster afnam, verklaarde tegenover een onderzoeker van de Nationale ombudsman onder meer dat het vragen naar de sleutel van een woning waar een instap-actie gaat plaatsvinden praktisch van aard is. De woning wordt toch binnengevallen, alleen met een sleutel is er geen schade. Politieambtenaar P. voegde er nog aan toe dat het doel van de aanhouding zeker niet was het verkrijgen van de sleutel van de woning. De politie wist niet dat verzoekster de dochter van de eigenaar van de woning was en dat ze in het bezit van de sleutel was. Daarbij komt dat de politie

ook zonder sleutel de woning wel binnen zou zijn gekomen, aldus politieambtenaar P.

Beoordeling

De Nationale ombudsman zal hieronder afzonderlijk een oordeel geven over het aanhouden van verzoekster met als doel het verkrijgen van de huissleutel, en over het door de politie verkrijgen van de huissleutel.

Ten aanzien van de aanhouding

7. Het verbod van misbruik van bevoegdheid houdt in dat bestuursorganen een bevoegdheid niet gebruiken voor een ander doel dan waartoe die bevoegdheid is gegeven. Dit betekent dat indien de politie overgaat tot het aanhouden van een persoon, dit geen ander doel mag dienen dan de mogelijke vervolging van deze persoon.

8. Om een persoon te kunnen aanhouden dient deze persoon te kunnen worden aangemerkt als verdachte. De eerste vraag is dan ook of verzoekster kon worden aangemerkt als verdachte van het in bezit hebben van softdrugs. Artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder II.) omschrijft de verdachte als degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit. Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een ernstig vermoeden, maar eist wel dat het vermoeden van schuld moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten redelijk dient te zijn.

Uit het overgelegde proces-verbaal bleek dat op grond van CIE-informatie de verdenking bestond dat vanuit de woning van X drugs werden verkocht. Dit was de reden voor het observeren van de woning van X en het afvangen van personen die op die avond korte tijd in de woning waren geweest.

9. Uit de processen-verbaal blijkt voorts dat verzoekster om 21.47 uur de woning van X binnenging, en deze omstreeks 21.55 uur weer verliet. Gelet op deze omstandigheid, in samenhang bezien met de informatie van de CIE dat er mogelijk vanuit de woning van X drugs werden verkocht, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politieambtenaar D. er redelijkerwijs vanuit kon gaan dat er een verdenking van het bezit van drugs bestond jegens verzoekster en dat zij derhalve als verdachte kon worden aangemerkt. Het feit dat achteraf werd geconstateerd dat verzoekster geen drugs had gekocht in de woning van X, doet hier niet aan af. Politieambtenaar D. kon derhalve op grond van artikel 53 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder III.) tot aanhouding van verzoekster overgaan.

Dat verzoekster zou zijn aangehouden om de huissleutel van de woning van X te verkrijgen is naar het oordeel van de Nationale ombudsman niet aannemelijk geworden.

Immers, uit de verklaring van de betrokken politieambtenaar D. volgt dat deze op het moment van aanhouden van verzoekster niet op de hoogte was van het feit dat verzoekster de dochter was van X. Ook uit de overgelegde processen-verbaal volgt niet dat de politie op voorhand op de hoogte was dat verzoekster de dochter was van X. Daarbij overweegt de Nationale ombudsman dat de politie voor het binnentreden van een woning niet noodzakelijkerwijs over een huissleutel hoeft te beschikken, nu haar ook andere middelen om een woning te betreden ter beschikking staan.

De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie, door verzoekster aan te houden, niet in strijd heeft gehandeld met het verbod van misbruik van bevoegdheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Ten aanzien van het verkrijgen van de sleutels

De lezingen over het verkrijgen van de sleutel van de woning van de vader van verzoekster staan lijnrecht tegenover elkaar. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de stellingen tegenover elkaar staan. Die situatie doet zich niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis kan worden gehecht dan aan de andere stelling. Verzoekster is stellig dat zij geen toestemming heeft gegeven voor het meenemen en gebruiken van de huissleutel. Politieambtenaar D. heeft daarentegen verklaard dat hij aan verzoekster heeft gevraagd of de politie de huissleutel mocht gebruiken, waarop verzoekster de sleutel afgaf. Nu er in dit geval geen sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene verklaring meer waarde kan worden gehecht dan aan de andere verklaring onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel.

De Nationale ombudsman merkt hierbij overigens wel het volgende op. De vraag aan een familielid van een verdachte of de politie gebruik mag maken van de huissleutel die het familielid in zijn of haar bezit heeft van de woning van de desbetreffende verdachte kan gelet op het voorkomen van schade bij het binnentreden gerechtvaardigd zijn. Bij het stellen van deze vraag is het echter wel noodzakelijk dat de politie duidelijk aan het familielid uitlegt voor welk doel zij de sleutel vraagt en hem of haar de ruimte geeft om negatief op het verzoek tot afgifte en gebruik van de sleutel te antwoorden.

II. Ten aanzien van het raadplegen van de gegevens uit de mobiele telefoon

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat politieambtenaren zonder haar toestemming gegevens in haar mobiele telefoon hebben geraadpleegd.

2. Politieambtenaar D. verklaarde tegenover een onderzoeker van de Nationale ombudsman onder meer dat hij op de bewuste avond dat verzoekster was aangehouden de mobiele telefoon van verzoekster raadpleegde om te kijken of zij kort voor haar aanhouding contact had gehad met haar vader of met de woning van X waar later die avond zou worden binnengetroten. Volgens politieambtenaar D. was hier geen toestemming van verzoekster voor nodig. Ook hoefde de mobiele telefoon hiertoe niet in beslag te worden genomen, aldus politieambtenaar D.

3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten deze klacht gegrond te achten. De korpsbeheerder lichtte toe dat het raadplegen van gegevens in een mobiele telefoon van een verdachte is toegestaan indien de verdachte zijn bewuste en vrijwillige toestemming heeft gegeven, of indien de opsporingsambtenaren de telefoon in beslag hebben genomen ter zake de verdenking van een strafbaar feit of onderzoek voor de waarheidsvinding van het strafbare feit. Uit het dossier bleek dat de opsporingsambtenaren de gegevens in de mobiele telefoon van verzoekster raadpleegden voor de waarheidsvinding van het verhaal van verzoekster. Uit het dossier kwam echter niet duidelijk naar voren dat verzoekster hiervoor haar bewuste en vrijwillige toestemming gaf of dat de mobiele telefoon in beslag was genomen. De klacht was dan ook gegrond, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

4. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Het recht op eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer is neergelegd in internationale verdragen en de Grondwet (zie Achtergrond, onder IV.). Bij "het recht op privacy" gaat het om de bescherming van burgers tegen het vergaren en doorgeven van persoonlijke gegevens. Het recht op privacy komt onder meer tot uitdrukking in het recht op het telefoongeheim. Het telefoongeheim houdt voor bestuursorganen in dat zij, behalve in de bij de wet bepaalde gevallen, geen kennis nemen van de inhoud van telecommunicatie en is als grondrecht neergelegd in artikel 13 van de Grondwet (Zie Achtergrond, onder V.). Artikel 94 van het Wetboek van Strafvordering (Zie Achtergrond, onder VI.) bepaalt dat een voorwerp ter waarheidsvinding in beslag kan worden genomen. Aan of in een voorwerp dat in beslag is genomen mag ter waarheidsvinding onderzoek worden gedaan. Dit geldt ook voor gegevensdragers, zoals een mobiele telefoon (zie o.a. HR 20-02-2007, LJV A 3564).

5. De Nationale ombudsman is met de korpsbeheerder van oordeel dat, nu verzoekster geen toestemming had gegeven om gegevens uit haar mobiele telefoon te raadplegen en de mobiele telefoon ook niet in beslag was genomen de politie door het raadplegen van de gegevens uit verzoeksters mobiele telefoon het recht op privacy van verzoekster niet heeft gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het zwijgrecht en verschoningsrecht

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat een politieambtenaar haar bij het verhoor niet heeft gewezen op het verschoningsrecht en het zwijgrecht. Volgens verzoekster is zij toen zij als verdachte werd gehoord er niet op gewezen dat zij geen verklaring hoefde af te leggen, het zogenaamde zwijgrecht neergelegd in artikel 29 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder VII.). Volgens verzoekster zou tegen haar zijn gezegd "Je weet hoe het werkt." Daarnaast voert verzoekster aan dat tijdens het verhoor duidelijk werd dat zij geen verdachte was. Op dat moment had zij op haar verschoningsrecht gewezen moeten worden.

2. De korpsbeheerder liet weten deze klacht ongegrond te achten. Hij liet in reactie op de klacht, en ter beantwoording van enkele vragen van de Nationale ombudsman, onder meer het volgende weten. Uit het proces-verbaal van verhoor volgde dat verzoekster wel degelijk was gewezen op haar zwijgrecht. Wat betreft het verschoningsrecht merkte de korpsbeheerder op dat een verdachte zich niet kan beroepen op het verschoningsrecht. Daarom worden verdachten ook niet gewezen op het verschoningsrecht. Verzoekster had zich alleen als zij als getuige zou worden gehoord kunnen beroepen op het verschoningsrecht, aldus de korpsbeheerder.

3. Politieambtenaar P. verklaarde tegen een onderzoeker van de Nationale ombudsman onder meer dat hij verzoekster op de bewuste dag had verhoord. Bij aanvang van het verhoor wees hij haar op haar zwijgrecht. Omdat verzoekster geen drugs bij zich had, had het verhoor een algemeen karakter.

4. In het door de korpsbeheerder overgelegde proces-verbaal van verhoor van verzoekster, gedateerd 31 augustus 2007, staat onder meer te lezen dat verdachte, voordat zij een verklaring aflegde, werd meegedeeld waarvan zij werd verdacht en dat zij niet tot antwoorden was verplicht. Deze verklaring is door verzoekster ondertekend. De laatste twee vragen van het verhoor betreffen " Ken je W.?" en " Weet je waar je vader een garagebox heeft ?".

Beoordeling

5. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit betekent onder meer dat politieambtenaren verdachten voorafgaand aan een verhoor wijzen op rechten die zij volgens de wet hebben.

Ten aanzien van het verschoningsrecht

6. Artikel 219 Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder VIII.) bepaalt dat bepaalde categorieën verwanten zich kunnen beroepen op een verschoningsrecht voor het geven van een getuigenis voor een rechter of rechter-commissaris. Dit geldt ook voor een dochter ten opzichte van haar vader. Een eventueel verschoningsrecht is slechts aan de orde waar een verplichting tot spreken geldt. Voor getuigen bestaat, wanneer zij door de politie worden gehoord, geen (wettelijke) plicht om te verklaren. In het geval van verzoekster is zij als verdachte verhoord. Er bestond dus voor de politie geen wettelijke plicht om verzoekster op haar verschoningsrecht te wijzen. De Nationale ombudsman is echter van oordeel dat de laatste twee vragen van het verhoor niet zozeer betrekking hebben op verzoekster, maar wel op haar vader. Gelet op de context van deze vragen en de jeugdige leeftijd van verzoekster ten tijde van het verhoor, te weten achttien jaar, is de Nationale ombudsman van oordeel dat verzoekster tijdens het verhoor wel gewezen had moeten worden op het feit dat zij door het beantwoorden van deze vragen haar vader zou kunnen belasten. Door te vragen of verzoekster W. kende en of zij wist waar haar vader een garagebox had zonder haar hierbij te wijzen op het verschoningsrecht is naar het oordeel van de Nationale ombudsman in strijd gehandeld met het vereiste van fair play.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Ten aanzien van het zwijgrecht

De Nationale ombudsman acht het gelet op het door verzoekster getekende proces-verbaal van verhoor en de verklaring van politieambtenaar P. aannemelijk dat verzoekster voorafgaand aan haar verhoor als verdachte wel op haar zwijgrecht is gewezen. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat de politie op dit punt niet in strijd heeft gehandeld met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

IV. Ten aanzien van de bejegening

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat politieambtenaar P. tijdens het verhoor dreigde haar voor drie dagen vast te zetten als zij niks zou verklaren.
2. Politieambtenaar P. verklaarde tegenover een onderzoeker van de Nationale ombudsman onder meer dat hij tijdens het verhoor absoluut niet had bedreigd dat verzoekster voor drie dagen zou worden vastgezet als zij niets zou verklaren.
3. De korpsbeheerder liet in zijn reactie weten zich ten aanzien van deze klacht te onthouden van een oordeel. Politieambtenaar P. verklaarde stellig dat hij niet had bedreigd om verzoekster drie dagen vast te houden nu dit ook helemaal niet aan de orde was. De

korpsbeheerder gaf aan dat hij het meest aannemelijk achtte dat verzoekster tijdens het verhoor had gevraagd hoe lang zij moest blijven waarop haar is meegedeeld dat zij maximaal drie dagen in verzekering kon worden gesteld. Nu het onderzoek op dit punt geen volstrekte duidelijkheid opleverde, onthield de korpsbeheerder zich van een oordeel.

Beoordeling

4. Uit het onderzoek is gebleken dat de lezingen van verzoekster en politieambtenaar P. lijnrecht tegenover elkaar staan. In het algemeen onthoudt de Nationale ombudsman zich van het geven van een oordeel over een klacht als de stellingen tegenover elkaar staan. Die situatie doet zich niet voor indien er sprake is van omstandigheden op grond waarvan aan de ene stelling meer betekenis kan worden gehecht dan aan de andere stelling. Nu er in dit geval geen sprake is van dergelijke omstandigheden onthoudt de Nationale ombudsman zich (met de korpsbeheerder) van het geven van een oordeel.

V. Ten aanzien van het ontvangen van een afschrift van haar verklaring

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat zij niet volgens de regels een afschrift heeft mogen ontvangen van haar eigen verklaring. Verzoekster bracht in dit verband naar voren dat toen haar gemachtigde een verzoek indiende voor het ontvangen van haar verklaring, haar werd meegedeeld dat een kopie van de verklaring niet zou worden verstrekt nu de Wet Politiegegevens van toepassing zou zijn. Verzoekster kon haar verklaring wel komen inzien op het politiebureau. Nadat verzoekster nogmaals een verzoek indiende en had gevraagd of een ondertekende verklaring per e-mail kon worden gestuurd naar haar gemachtigde, ontving verzoekster via de post een uitdraai van haar verklaring. Deze verklaring was echter niet ondertekend. Volgens verzoekster was dit niet de verklaring die zij had ondertekend. Daar voegde zij aan toe het niet juist te vinden dat de politie haar verklaring niet aan haar gemachtigde wilde verstrekken, en dat de politie haar verklaring niet, zoals zij had verzocht, per e-mail had toegezonden, maar via de gewone post.

2. De korpsbeheerder gaf in zijn beslissing tijdens de interne klachtenprocedure aan dat tot 1 augustus 2008 de Wet Politieregisters van toepassing was op het verstrekken van persoonsgegevens. Vanaf 1 augustus 2008 trad de Wet Politiegegevens in werking. Onder het regime van de Wet Politieregisters was het verstrekken in schriftelijke vorm niet toegestaan. Een uitzondering werd gemaakt voor het verstrekken van een persoonlijk bij de politie afgelegde verklaring aan de betrokkene zelf, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder vervolgde dat verzoekster was aangeboden dat haar verklaring aan haar persoonlijk zou worden overhandigd, dan wel op te sturen naar haar woonadres. Daarbij overwoog de korpsbeheerder dat de volmacht die de gemachtigde van verzoekster had overgelegd van onvoldoende rechtskracht was om aan hem de verklaring van verzoekster

te verstrekken. Volgens de wet Politiegegevens kon alleen in geval van minderjarigheid of een advocaat aan wie een bijzondere machtiging was verleend mededelingen omtrent persoonsgegevens van anderen worden verstrekt, aldus de korpsbeheerder (zie Achtergrond, onder IX.).

3. In reactie op de klacht aan de Nationale ombudsman liet de korpsbeheerder aanvullend op het bovenstaande weten dat aan verzoekster was aangeboden haar verklaring op te sturen naar haar woonadres. Verzoekster stond echter nergens ingeschreven en wilde haar werkelijke woon- dan wel verblijfplaats niet noemen. Verzoekster stelde voor de verklaring op te sturen naar de heer Z. Omdat de relatie tussen de heer Z. en verzoekster op dat moment niet duidelijk was en op dat moment nog geen volmacht was overgelegd, is gehandeld volgens de intern geldende afspraken, namelijk dat verzoekster een afschrift van haar verklaring kon krijgen. De korpsbeheerder liet weten dat verzoekster inmiddels een afschrift van haar verklaring had ontvangen. Op de vraag van de Nationale ombudsman of dit een getekend exemplaar betrof antwoordde de korpsbeheerder dat dit niet meer te achterhalen viel, maar dat er geen reden was om aan te nemen dat verzoekster geen getekend exemplaar had ontvangen.

Beoordeling

4. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

5. Verzoekster verzocht de politie om een kopie van het proces-verbaal van haar verhoor. Uiteindelijk ontving zij deze op haar adres, terwijl zij had aangegeven dat de verklaring per e-mail naar haar gemachtigde kon worden gestuurd. De Nationale ombudsman acht het niet onjuist dat de politie de verklaring van verzoekster niet per e-mail naar haar gemachtigde verstuurde. Bij een afschrift van een proces-verbaal van verhoor gaat het om zeer privacy gevoelige informatie. Artikel 26 van de Wet politiegegevens biedt naast de mogelijkheid voor een verzoeker om een kopie van zijn of haar verklaring te verkrijgen, slechts een zeer beperkte mogelijkheid aan een advocaat om dit namens zijn cliënt te doen. Gelet op deze beperkt gegeven mogelijkheid is de Nationale ombudsman van oordeel dat hieruit valt af te leiden dat de wetgever slechts heeft bedoeld dat enkel in die gevallen als genoemd in artikel 26 van de Wet politiegegevens een verklaring kan worden verstrekt. Nu de gemachtigde van verzoekster geen advocaat was, hoefde de politie dan ook niet aan hem een afschrift van de verklaring van verzoekster te verstrekken.

6. Nadat verzoekster een exemplaar van het proces-verbaal van verhoor per post thuisgestuurd had gekregen, heeft zij aangegeven dat zij graag een ondertekend exemplaar wilde ontvangen, omdat zij zich niet kon herinneren een dergelijke verklaring te hebben afgelegd en ondertekend.

De Nationale ombudsman is van oordeel dat in het geval een burger een specifiek en met redenen omkleed verzoek doet tot toezending van een ondertekend exemplaar van een door haar als verdachte afgelegde verklaring in redelijkheid van het bestuursorgaan mag worden verwacht dat aan dit verzoek tegemoet wordt gekomen. De Nationale ombudsman is van oordeel dat onder die omstandigheden niet kan worden volstaan met toezending van een geautomatiseerde (niet ondertekende) versie, aangezien dat voor de verzoekster niet de mogelijkheid biedt te controleren of die versie overeenkomt met de door haar ondertekende verklaring. Het standpunt van de korpsbeheerder dat het aannemelijk is dat verzoekster wel een ondertekend exemplaar heeft ontvangen hoewel dit niet is terug te vinden in de administratie, kan de Nationale ombudsman niet volgen. Verzoekster heeft immers meermalen aangegeven, ook in haar schrijven aan de Nationale ombudsman, geen ondertekend exemplaar te hebben ontvangen. De Nationale ombudsman ziet niet in waarom verzoekster hierover niet de waarheid zou spreken. Nu de korpsbeheerder geen ondertekend exemplaar van het proces-verbaal van verhoor van verzoekster heeft verstrekt, heeft hij gehandeld in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Inmiddels heeft verzoekster, door tussenkomst van de Nationale ombudsman, een ondertekend exemplaar van het proces-verbaal van verhoor in haar bezit.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant-Noord te 's-Hertogenbosch is

gegrond ten aanzien van:

het niet wijzen op het verschoningsrecht tijdens het verhoor als verdachte van verzoekster, wegens schending van het fairplay-beginsel;

het zonder toestemming van verzoekster raadplegen van haar mobiele telefoon, wegens het niet respecteren van het recht op privacy;

het niet toesturen van een ondertekende verklaring van het proces-verbaal van verhoor van verzoekster, wegens het schenden van het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking;

niet gegrond ten aanzien van:

het aanhouden van verzoekster;

het niet wijzen op het zwijgrecht voorafgaand aan het verhoor als verdachte van verzoekster.

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van:

het verkrijgen van de huissleutels van verzoekster;

de bejegening tijdens het verhoor van verzoekster door politieambtenaar P.

Onderzoek

Op 11 december 2007 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw S. ingediend door de heer Z. te M., met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant-Noord te 's-Hertogenbosch.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werden twee betrokken ambtenaren door een onderzoeker van het bureau Nationale ombudsman tijdens het onderzoek gehoord.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen het regionale politiekorps Brabant-Noord en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder en de betrokken ambtenaren P., D. en W. deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen of aan te vullen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

verzoekschrift van 11 december 2007 met bijlagen;

het intern klachtdossier van het regionale politiekorps Brabant-Noord, met bijlagen waaronder:

de beslissing van de korpsbeheerder van 22 januari 2008;

onderzoeksrapport opgesteld door politieambtenaar H,

d.d. 5 november 2007;

brief van verzoekster van 4 maart 2008 met bijlagen;

verklaring van betrokken ambtenaar P. van 9 september 2008;

verklaring van betrokken ambtenaar D. van 26 september 2008;

standpunt van de korpsbeheerder van 27 november 2008;

e-mailberichten van verzoekster van respectievelijk 22 december 2008, 25 januari 2009 en 28 januari 2009, met bijlagen;

brief van de korpsbeheerder van 26 januari 2009;

brief van de korpsbeheerder van 2 maart 2009, met bijlage;

e-mailbericht van verzoekster van 15 maart 2009.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

Opiumwet

Artikel 2

"Het is verboden een middel als bedoeld in de bij deze wet behorende lijst I dan wel aangewezen krachtens artikel 3a, vijfde lid:

(...)

. aanwezig te hebben; (...)"

II. Wetboek van Strafvordering

Artikel 27

"Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit.

III. Wetboek van Strafvordering

Artikel 53

"(1) In geval van ontdekking op heeter daad is ieder bevoegd den verdachte aan te houden (...)"

IV. Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden en

Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens (EVRM)

Artikel 10 Grondwet

"1. Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op eerbiediging van zijn persoonlijke levenssfeer.
2. De wet stelt regels ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer in verband met het vastleggen en verstrekken van persoonsgegevens. ... "

Artikel 8 eerste lid EVRM

Recht op eerbiediging van privéleven, familie- en gezinsleven

"1. Een ieder heeft recht op respect voor zijn privéleven, zijn familie- en gezinsleven, zijn woning en zijn correspondentie."

V. Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden

Artikel 13 tweede lid

"Het telefoon- en telegraafgeheim is onschendbaar, behalve, in de gevallen bij de wet bepaald, door of met machtiging van hen die daartoe bij de wet zijn aangewezen."

VI. Wetboek van Strafvordering

Artikel 94 eerste lid

"Vatbaar voor inbeslagneming zijn alle voorwerpen die kunnen dienen om de waarheid aan de dag te brengen of om wederrechtelijk verkregen voordeel, als bedoeld in artikel 36e van het Wetboek van Strafrecht, aan te tonen."

VII. Wetboek van Strafvordering

Artikel 29

"1. In alle gevallen waarin iemand als verdachte wordt gehoord, onthoudt de verhoorende rechter of ambtenaar zich van alles wat de strekking heeft eene verklaring te verkrijgen, waarvan niet gezegd kan worden dat zij in vrijheid is afgelegd. De verdachte is niet tot antwoorden verplicht.

2. Voor het verhoor wordt de verdachte medegedeeld dat hij niet verplicht is tot antwoorden."

VIII. Wetboek van Strafvordering

Artikel 219

"De getuige kan zich verschoonen van het beantwoorden eener hem gestelde vraag, indien hij daardoor of zichzelf of een zijner bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in den tweeden of derden graad of zijn echtgenoot of eerdere echtgenoot dan wel geregistreerd partner of eerdere geregistreerde partner aan het gevaar eener strafrechtelijke veroordeeling zou blootstellen."

Toelichting op artikel 219 Wetboek van Strafvordering, Wetboek van Strafvordering - Supplement 136, onder redactie van prof. mr. T.N.B.M. Pronken en mr. F.J. Fernhout (augustus 2003):

"11 Bejegening van de mogelijk verschoningsgerechtigde getuige

Het zal voor de rechter in sommige gevallen moeilijk zijn om te voorzien of een getuige een beroep kan doen op art. 219. Hij kan zich wel uit de stukken een beeld vormen van de relatie van de getuige tot de verdachte, maar of er andere familieleden belast kunnen worden door de te stellen vragen zal vaak niet blijken. In andere gevallen is daarentegen zonneklaar dat het nemo-teneturverschoningsrecht in het geding kan zijn, bijvoorbeeld wanneer een medeverdachte als getuige wordt opgevoerd. In dergelijke gevallen geldt het in aant. 14 op art. 217 opgemerkte, te weten dat het aan de eisen van een behoorlijke rechtspleging beantwoordt indien de rechter ervoor zorgt dat de getuige geïnformeerd wordt over zijn rechten."

IX. Wet Politiegegevens

Artikel 26, eerste en derde lid

"1. Bij de behandeling van verzoeken als bedoeld in artikel 25 draagt de verantwoordelijke zorg voor een deugdelijke vaststelling van de identiteit van de verzoeker.

(...)

3. De verzoeken kunnen tevens worden gedaan door een advocaat aan wie de betrokkene een bijzondere machtiging heeft verleend met het oog op de uitoefening van zijn rechten krachtens deze wet en die het verzoek uitsluitend doet met de bedoeling de belangen van zijn cliënt te behartigen. De betrokken mededeling geschiedt aan de advocaat. De verantwoordelijke kan aan de bijzondere machtiging eisen stellen."